

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Kapittel	Avsnitt/ vedlegg/ figurer/ tabeller/ annet	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Kommentarer Miljødirektoratet sine kommentarer er lagt inn med rødt i kolonne 7.
SoL Ingvild Nystuen			ge	Det må holdes et møte om denne standarden	Møte holdes	Avklaringsmøte mellom Miljødirektoratet, SL og Kartverket avholdt 27.2.2014. I hovedsak enighet om overordnede prinsipper for inndeling av fagstandarder for landskap i underkapitler slik at det blir et klar skille mellom de ulike kartleggingssystemene.

1 **FRA** = Staten kommentaren kommer fra, eller evt. en privatperson

2 **Type kommentar:** **ge** = generell, **te** = teknisk, **re** = redaksjonell

NB Kolonnene 1, 2, 4, 5 og 6 er obligatoriske

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Avsnitt/ Vedlegg / Figur / tabell	Avsnitt / tabell / anne t	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
NGU Per Ryghaug			ge	<p>Forståelse av geologiske prosesser og systemer er i økende grad nødvendig for å fatte beslutninger innen viktige samfunnsområder - klimapolitikk, ressursforvaltning, risikohåndtering, utbygging og bærekraftig naturforvaltning. Vår geologiske naturarv forteller oss kollektivt om de prosesser som har formet kloden gjennom fire og en halv milliarder år, prosesser som pågår i dag og dem som vil påvirke oss i framtiden. Kort sagt, en kunnskapsbase som vil øke vår evne til å forstå hvordan landskapet ble til, forutse utvikling og naturens respons på menneskelig påvirkning. Selv om det fortsatt mangler en del på utvikling av nomenklatur, synes vi det er viktig at en SOSI-standard for landskap, setter av mulighetene til senere å få koblet på det geologiske naturtyper og forekomster under NiN.</p> <p>NGU er bekymret for at kunnskap og klassifisering av geologisk mangfold i forbindelse med Landskap, blir utelatt eller ikke lar seg inkorporere i angjeldende SOSI-standard.</p>	Dette kan muligens forbedres dersom de geologiske beskrivelser det refereres til i standarden, blir omtalt i dokumentet.	<p>Landsdekkende databaser knyttet til berggrunnsgeologi og jordarter er en del av analysedataet til landskapskartet. I tillegg er landskap-hovedtypene i all vesentlig bygd på en geomorfometrisk analyse som gjenspeiler grove landformstrukturer (geomorfologi). Akkurat som store deler av økologi, kulturhistorie gjenspeiles ikke dette til fulle i de kompleksgradientene som ligger til grunn for typeinndelingen. Det er da viktig å understreke at systemet forutsetter et omfattende beskrivelsessystem som vil gjøre dette til et verktøy for å få fram geologi, økologi, kulturhistorie med mer, samt relasjoner mellom dem. Dette gjelder både geologiske primærdata så vel som f.eks. frekvens av definert geoarv og alle andre egenskaper som måtte være tilgjengelig.</p>

1 **FRA** = Etaten kommentaren kommer fra, eller evt. en privatperson

2 **Type kommentar:** **ge** = generell **te** = teknisk, **re** = redaksjonell

NOTE Kolonnene 1, 2, 4, 5 er obligatoriske

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Avsnitt/ Vedlegg / Figur / tabell	Avsnitt / tabell /anne t	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
SoL Ingvild Nystuen	Hele dok		te	Sidetall mangler	Legg inn	OK
SoL	Hele dok.		ge	Utvalgte kulturlandskap må standardiseres, og hører hjemme i dette kapitlet Se http://www.miljodirektoratet.no/no/Tema/Kulturlandskap/Utvalgte-kulturlandskap-i-jordbruket/ og https://www.slf.dep.no/no/miljo-og-okologisk/kulturlandskap/utvalgte-kulturlandskap	Standardiser utvalgte kulturlandskap	Kapittelinndeling foreslås og kapitlet verdifulle kulturlandskap som omfatter objekttypen KultLandOmr vil bli revidert på et senere tidspunkt.
SoL	Hele dok		ge	Det er foreslått fra Liv Kirstine Mortensen i KMD per epost å bruke navnet NIJOS landskap på referansesystemet for landskap. Det er et uheldig navn.	Bruk eventuelt navnet Referansesystem Landskap	Kapittelinndeling løser dette – blir to kapitler, NiN Landskap og Referansesystem Landskap.

1 **FRA** = Etaten kommentaren kommer fra, eller evt. en privatperson

2 **Type kommentar:** **ge** = generell **te** = teknisk, **re** = redaksjonell

NOTE Kolonnene 1, 2, 4, 5 er obligatoriske

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Avsnitt/ Vedlegg / Figur / tabell	Avsnitt / tabell /anne t	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
Erlend Råheim GEODATA (ER)	3		Generell innvending	Det savnes totalt begrunnelse for at vi skal holde oss med 2 ulike skjemaer for flatedekkende landskapskartlegging. En redegjørelse for dette, med sammenlikning av standardene (NiN og «Landskap»), eller henvisning til sådan, er helt avgjørende for at ett eller begge datasett skal bli ansett som interessante og relevante og bli valgt i analyser og utredninger. Nå er dette mer informasjonsportal- enn standardstoff, men uansett kunne et kort innledningskapittel hatt stor forklaringsverdi. En er nå henvist til å gå ned i detaljene i et forsøk på å tolke det enkelte datasetts faglige mandat. Husk at alle brukere på ett eller anna tidspunkt har vært førstegangsbrukere.	10 linjer etter hovedoverskrift kap. 3 som forklarer forskjellen på NiN – og «klassisk» Landskap, historisk og tematisk. Nå framstår opplista bruksområder som ulikt uttrykte men sterkt overlappende honnørformål. Egnethetsmatrise fungerer mye bedre, og andre enn respektive datasetts mest profilerte tilhengere bør delta i utarbeiding av sådan.	OK – innledning skrives om. Liste over bruksområde beholdes. NiN landskap er et system for kartlegging av landskapsmessig variasjon. Systemet inneholder standardisert metodikk for avgrensning, typeklassifisering og beskrivelse av landskap, og forholder seg til definisjonene i den europeiske landskapskonvensjonen og i naturmangfoldloven. Nasjonalt referansesystem for landskap beskriver regional variasjon i landskapet med en inndeling av Norge i 44 landskapsregioner og 444 underregioner med fellestrekk i landskapets innhold og egenskaper. NiN landskap og Nasjonalt referansesystem for landskap opererer to ulike skalanivåer. Det nasjonale referansesystemets mest detaljerte nivå, underregionene er kartlagt i en målestokk på 1:250 000 . NiN landskap er et system for landskapskartlegging i målestokk 1:50 000.
KMD	Innholdsfor- tegnelse	3.2, 4.2, 5.2, 6.2, 7.1.1. 2	GE	Bruken av betegnelsen Landskap på disse underkapitlene som kun er deler av det SOSI Landskap omfatter, blir feil	Foreslår at en på lik linje med at "Naturtyper i Norge" har blitt til "NiN" finner en god forkortelse for "Referansesystem for landskap" eller kan disse underkapitlene kalles NIJOS landskap?	Kapittelinnledning løser dette, samt bruk av betegnelsene NiN Landskap og Referansesystem landskap.

1 **FRA** = Etaten kommentaren kommer fra, eller evt. en privatperson

2 **Type kommentar:** **ge** = generell **te** = teknisk, **re** = redaksjonell

NOTE Kolonnene 1, 2, 4, 5 er obligatoriske

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Avsnitt/ Vedlegg / Figur / tabell	Avsnitt / tabell / annet	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
ER	3.2.1		Forbedringsønske	<p>«se kapittel om kvartærgeologi vedrørende glasifluviale avsetninger, eskere og lignende»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dette er forvirrende og ukonkret. Da dette peker ut av denne standarden, bør det etterfølges av lenke(r) til angjeldende dokument(er) 2. Noe kvartærgeologi- eller glacialgeologikapittel er ikke angitt i http://www.statkart.no/Standarder/SOSI/SOSI-standard-del-2/ . Mest nærliggende er «Løsmasse» og «Geologiske verneverdige objekter». 	Konkretiser: Omgjør til linkbaserte henvisninger.	<p>Dette gjelder gamle SOSI std landskap fra NiN og er ting som er skrevet i tilknytning til NiN Landskap (kap 3.2). Kapittel 1-4 får inndeling i underkaptitler slik at dette blir lettere å skille fra hverandre og beskrivelsene av NiN Landskap og referansesystemet er oppdatert. Lagt inn en tekst i innledningen:</p> <p><i>Spesifikasjonen omfatter ikke landskapsvernområder (se eget kapittel om verneverdige områder), kulturmiljøområder (se kapittel om kulturminner) eller geologisk interessante landskapsområder (se kapittel om kvartærgeologi vedrørende glasifluviale avsetninger, eskere og lignende).</i></p> <p>For NiN gjelder: Angående kvartærgeologi er NGUs løsmassekart anvendt. Det hadde også vært ønskelig med bedre datasett på kvartærgeologiske landformer, men her er datasettet ikke så bra. I NiN 1.0 ble det med blandet hell søkt fanget opp gjennom flyfotoanalyse og felt, men vi er nok her avhengig av nasjonale databaser.</p>

1 **FRA** = Etaten kommentaren kommer fra, eller evt. en privatperson

2 **Type kommentar:** **ge** = generell **te** = teknisk, **re** = redaksjonell

NOTE Kolonnene 1, 2, 4, 5 er obligatoriske

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Avsnitt/ Vedlegg / Figur / tabell	Avsnitt / tabell / anne t	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
NGU	3.2.1 Omfatter		re	Det sies i kap. 3.2.1 at spesifikasjonen ikke omfatter geologisk interessante landskapsområder. Det er greit nok, men det refereres til et kapittel om kvartærgeologi vedrørende glasifluviale avsetninger, eskere og lignende. Dette kapittelet finnes ikke i dokumentet.	Sett inn dette kapittelet eller referer til hvor det kan finnes.	Samme kommentar som over
SoL	4		re	Lowverk er også normativ referanse for Referansesystemet	Rydd referanseliste.	OK
SSB Jørn Kristian Undelstvedt	5.1	Tabell 1	re	Forkortelsen «Or» er forsøkt forklart med en referanse til et vedlegg 6, utfiguringsprosedyre B. Det er ingen vedlegg til høringsdokumentet. Forklaringen på «Or» inneholder ikke noen elementer som angir hvorfor denne bokstavkombinasjonen er valgt.		OK – vi har vasket hele dok for henvisninger som gjelder metodedokumentene alene.
SoL	5	5.2.1. 1	re	I referat fra møte i standardiseringskomiteen for Geomatikk den 12.6.2013 står det: •INON – sendes tilbake til forslagsstiller med anmodning og grundigere beskrivelse	Det har ikke (så vidt vi har fått med oss) blitt tatt noen ny beslutning her. INON må derfor tas ut.	Revisjon av INON er ikke endel av dette prosjektet, vil bli revidert senere (prosjektet er godkjent). INON er skilt ut som eget delkapittel i standarden.
SSB Jørn Kristian Undelstvedt	5.2	5.2.1. 1	re	Forkortelsen kv er benyttet. Den er ikke forklart i 5.2.2		Kv – kommer fra SOSI 4.0 – ikke under revisjon.

1 **FRA** = Etaten kommentaren kommer fra, eller evt. en privatperson

2 **Type kommentar:** **ge** = generell **te** = teknisk, **re** = redaksjonell

NOTE Kolonnene 1, 2, 4, 5 er obligatoriske

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Avsnitt/ Vedlegg / Figur / tabell	Avsnitt / tabell /anne t	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
NGU	5.2.1.2 Referansesystem for landskap Landskap skarakter		re	Det opplyses i kapitlet at følgende 6 landskapskomponenter beskrives: deriblant 2) Geologisk innredning . Kan ikke se at dokumentet inneholder en slik beskrivelse.	Det er viktig å få beskrevet slike landskapskomponenter. Disse bør derfor utarbeides og settes inn i dokumentet. Begrepet Geologisk innredning fortøner seg imidlertid litt underlig.	Dette er knyttet til referansesystemet for Landskap (ikke revidert ut over inndeling i kapitler).
ER	3.2.2		Kommentar	I forhold til antydning om utvidet standardisering av landskapsrelaterte data bemerker vi, ref ovenstående, at distinkt tematikk i forhold til allerede eksisterende datasett vil være ei forutsetning for at data kan komme i bruk utenfor særs avgrensede fagmiljøer. Standardisering av analyseresultater (synlighetsanalyse) frarådes. Her er behovet maksimalt gode retningslinjer for metodikk.		OK – ryddes i kap.inndelinger og forklares i innledning. Det legges ikke opp til standardisering av analyseresultater i denne omgangen.
KMD	5.2.2 s.10		RE	Mangler forkortelser for Inngrepsfrie naturområder	INON: Inngrepsfrie naturområder	OK (selv om INON ikke er en del av prosjektet)

1 **FRA** = Etaten kommentaren kommer fra, eller evt. en privatperson

2 **Type kommentar:** **ge** = generell **te** = teknisk, **re** = redaksjonell

NOTE Kolonnene 1, 2, 4, 5 er obligatoriske

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Avsnitt/ Vedlegg / Figur / tabell	Avsnitt / tabell / anne t	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
	6.1		Feil	<p>Denne teksten er dels duplisert, dels behefta med merkelige tallangivelser (øvre bolke)</p> <p>«Mens landform og dannelsesmåte er hovedkriteriene for inndeling i landskaps-hovedtyper på grovt skalanivå, er det en rekke andre egenskaper ved landskapet som får betydning når landskapsvariasjon på en finere skala skal beskrives. Til sammen 10 viktige landskapsgradienter ble identifisert, sju åtte såkalte geo-økologiske landskapsgradienter (som stort sett beskriver variasjon i naturgitte egenskaper) og 3 to arealbruksgradienter. Alle gradientene er delt inn i to til fem seks trinn og landskapstypene blir bestemt av kombinasjonen av ulike trinn langs gradientene. Plassering langs landskapsgradientene er alltid angitt ved bruk av kvantitative og målbare egenskaper. Det er noe ulikt hvilke gradienter som er viktige i de ulike hovedtyper av landskap.</p> <p>Landskapsvariasjon på fin skala – landskapstyper basert på variasjon i landskapets innhold og egenskaper</p> <p>Mens landform og dannelsesmåte er hovedkriteriene for inndeling i landskaps-hovedtyper på grovt skalanivå, er det en rekke andre egenskaper ved landskapet som får betydning når landskapsvariasjon på en finere skala beskrives. Resultatet av analysene av landskapsvariasjon er brukt til å bestemme hvilke gradienter som skal legges til grunn for inndelingen i landskapstyper (grunntyper). Til sammen 10 viktige landskapsgradienter er identifisert, åtte såkalte geo-økologiske landskapsgradienter (som stort sett beskriver variasjon i naturgitte egenskaper) og to arealbruksgradienter. Alle gradientene er delt inn i to til seks trinn og landskapstypene blir bestemt av kombinasjonen av ulike trinn langs gradientene. Plassering langs landskapsgradientene er alltid angitt ved bruk av kvantitative og målbare egenskaper.»</p>	<p>Nedre bolke framstår som meningsfylt. Bolken over overskrift skal ut.</p> <p>«Geo-økologisk» er svulstig, men ser ut til å være i allminnelig bruk. «Faktor» er mindre fremmedgjørende enn «gradient» - særlig i kvalitativ betraktning. Men her bør fagterminologi (som vi ikke kjenner for dette området) uansett ligge til grunn.</p>	<p>Tas til følge.</p> <p>Siste avsnitt under «Landskapsvariasjon på grovt skalanivå» slettet</p> <p>Ny tekst:</p> <p>«Mens landform og dannelsesmåte er hovedkriteriene for inndeling i landskaps-hovedtyper på grovt skalanivå, er det en rekke andre egenskaper ved landskapet som får betydning når landskapsvariasjon på en finere skala skal beskrives. Resultatet av analysene av landskapsvariasjon er brukt til å bestemme hvilke gradienter som skal legges til grunn for inndelingen i landskapstyper (grunntyper). Til sammen ti viktige landskapsgradienter er identifisert, sju såkalte geo-økologiske (geologiske og økologiske) landskapsgradienter. Disse oppsummerer variasjon i naturgitte egenskaper. To arealbruksgradienter oppsummerer variasjon i arealbruk og kulturpreg (omfang av infrastruktur). Alle gradientene er delt inn i to til seks trinn og landskapstypene blir bestemt av kombinasjonen av ulike trinn langs gradientene. Plassering langs landskapsgradientene er alltid angitt ved bruk av kvantitative og målbare egenskaper. Det er noe ulikt hvilke gradienter som er viktige i de ulike hovedtyper av landskap.</p>

1 **FRA** = Etaten kommentaren kommer fra, eller evt. en privatperson

2 **Type kommentar:** **ge** = generell **te** = teknisk, **re** = redaksjonell

NOTE Kolonnene 1, 2, 4, 5 er obligatoriske

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Avsnitt/ Vedlegg / Figur / tabell	Avsnitt / tabell / annet	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
KMD	6.1 s.11	Siste og nest siste avsnitt	RE	Teksten her omtaler delvis det samme, men ikke helt likt jf. antall landskapsgradienter innenfor hver av gruppene og hvordan de er omtalt. Samsvarer heller ikke med det som er listet på side 12	Se de to avsnittene i sammenheng og omtal konsistent jf. s.12	
KMD	6.1 s.12	Første linje	RE	Det står sju, men listen inneholder åtte geo-økologiske landskapsgradientene	åtte	OK, feil – endres til åtte
NGU	7 Applikasjonskjema		te	Vel vitende om at regler sier at objekttyper, egenskaper og domeneangivelser kun trenger å være unike innenfor en klasse, er det en god praksis i SOSI å bestrebe seg på unik navnebruk også utenfor klassen. Spesielt bør en unngå å benytte så generelle navn at det skaper usikkerhet for brukere som skal håndtere flere ulike klasser. Navn som Hovedtypegruppe, Hovedtype, Grunntype, Grunntypegruppe, Grunntype med tilhørende grenser og kodelister er svært generelle betegnelser, og vil raskt skape problemer med forståelsen når objektet håndteres utenfor klassen og utenfor NiN. Dette vil trolig også skape utfordringer for bruker når spesifikasjoner skal utarbeides for andre landskapstyper som bl.a. de geologiske.	Gjør navnene unike også utenfor klassen. Legg for eksempel til et prefiks foran objekttypenavnene kodelister etc. Eks: NiN_LHovedtypegruppe, NiN_LHovedtype osv.	OK – endres i modellen til supertype NiN_Landskap og NiN_landskapsgrænse

1 **FRA** = Etaten kommentaren kommer fra, eller evt. en privatperson

2 **Type kommentar:** **ge** = generell **te** = teknisk, **re** = redaksjonell

NOTE Kolonnene 1, 2, 4, 5 er obligatoriske

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Avsnitt/ Vedlegg / Figur / tabell	Avsnitt / tabell /anne t	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
ER	7		Forbedringsønske	Alle polygon-OBJTYPEr: Fjern egenskapen areal .	Dette er invitasjon til dobbelforvaltning, da alle fornuftige brukerorienterte systemer kalkulerer slik egenskap automatisk. Spesifisering av «Areal» som standardisert egenskap vil føre til at tid kastes bort på QA og forvaltningstiltak på denne i f t autokalkulert systemegenskap, eventuelt at avviker skaper tvil om datakvalitet. Dette i tråd med alle erfaringer rundt liknende redundans – brukermiljøene krever som hovedregel datamodeller basert på fundamentalistisk tolkning av standard, og da kan en ende opp med å forvalte «AREAL» i tillegg til systemgitt, autokalkulert egenskap med eksakt samme semantikk.	OK
ER	7		Forbedringsønske	grunntypeKode For generelt egenskapsnavn. Gir assosiasjon til lausmassedata. Ingen tanke om brukeropplevelse	LANDSKAPSGRUNNTYPE.	Endre supertype til NiN_Landskap men beholder underklassene grunntype, grunntypegruppe, hovedtypegruppe og hovedtype
ER	7		Forbedringsønske	GrunntypegruppeInndeling For generelt egenskapsnavn. Gir assosiasjon til lausmassedata. Ingen tanke om brukeropplevelse.	LANDSKAPSGRUNNTYPEGRUPPE	Se over
ER	7		Forbedringsønske	For generelt egenskapsnavn. Ingen tanke om brukeropplevelse.	LANDSKAPSHOVEDTYPEGRUPPE	Se over
ER	7		Forbedringsønske	HovedtypeInndeling For generelt egenskapsnavn. Ingen tanke om brukeropplevelse.	LANDSKAPSHOVEDTYPE	Se over

1 **FRA** = Etaten kommentaren kommer fra, eller evt. en privatperson

2 **Type kommentar:** **ge** = generell **te** = teknisk, **re** = redaksjonell

NOTE Kolonnene 1, 2, 4, 5 er obligatoriske

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Avsnitt/ Vedlegg / Figur / tabell	Avsnitt / tabell / annet	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
ER	7, flere forekomster		Vanskelig lesbar og tvetydig forklaring	«største lineære utstrekning av sammenhengende område med <indeksnavn, operator, indeksverdi> i arealenheten <operator, størrelse> km» Vi måtte myse lenge på denne for å se om det var lengden av et generert polygonomriss eller arealet av «arealenhetspolygonet» som skulle relateres til terskelverdien. Og har vi misforstått hva dette egentlig dreier seg om, er det i hvert fall behov for endring av forklaringsteksten... Den kan sikkert også bli bedre enn dette forslaget.	Lengste avgrensning av sammenhengende område med <indeksnavn, operator, indeksverdi> innenfor arealenhetspolygonet <operator, størrelse, enhet>	Det er en måleenhet for å sette trinn manuelt. Måles ved å ta lengste linje innen polygonet. Altså ikke omrisslengde eller samlet areal, men lengdesnittet. Nå som vi går videre og skal automatisere dette vil man regne på samlet areal av egenskapsområdet (f.eks brepreg) og ikke linjeutstrekning. Linjeutstrekning ble valgt fordi det var enkelt å forholde seg til ved en manuell prosess. Forklaring legges inn i definisjoner og forkortelser innledningsvis slik at dette vil være enklere å forholde seg til.
ER	7, flere forekomster		Mangel	Nøkkelegenskaplinje (NEL) Ikke-trivielt begrep som ikke er definert i kapittel 5.	Inkluder definisjon og forklaring	Lagt inn definisjon i kap 5.1.2

1 **FRA** = Etaten kommentaren kommer fra, eller evt. en privatperson

2 **Type kommentar:** **ge** = generell **te** = teknisk, **re** = redaksjonell

NOTE Kolonnene 1, 2, 4, 5 er obligatoriske

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Avsnitt/ Vedlegg / Figur / tabell	Avsnitt / tabell /anne t	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
ER	7 m fl, og vist i endringsl ogg		Forbedringsø nske	NiN-del: Alle nye objekttypenavn er totalt intetsigende Dette er standardisering som om ingen andre fagområder fantes. Beskrivende OBJTYPE-verdier er en nøkkel til brukers forståelse av dataene. Dette er grovt neglisjert her. Dataeier finner nok kompensatoriske kartografiske– og andre virkemidler i sine portaler, men en kan ikke forutsette at andre miljøer som bruker og/eller hoster dataene vil evne dette.	Konsekvent bruk av «landskap», evt spesifiserende tillegg. Heller forkorte generell del av navn. «Hovedtype» sier en bruker like mye som «verdensbestanddel» eller «planetfragment».	Se tidligere kommentarer
ER	7.1.1.1		Honnør	Modellen støtter enklest mulig realisering av topologi.. Dette er oppnådd ved å ikke nøste linjetyperne som alternative avgrensningstyper for polygontyper på annen nivå. Det gleder oss endelig å se en implementasjonsvennlig datamodell.		OK

1 **FRA** = Etaten kommentaren kommer fra, eller evt. en privatperson

2 **Type kommentar:** **ge** = generell **te** = teknisk, **re** = redaksjonell

NOTE Kolonnene 1, 2, 4, 5 er obligatoriske

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Avsnitt/ Vedlegg / Figur / tabell	Avsnitt / tabell / anne t	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
Kartverket/ SOSI Ag7a	7.1.1.2		GE	<p>Datatype INONInngrep bør innarbeides i Landskap 4.5.</p> <p>I arbeidet med revisjon av SOSI Generell objektkatalog Vegnett, fram mot versjon 4.1 våren 2011, kom det innspill fra daværende DN om behov for en generell egenskap INONInngrep. Hensikten med egenskapen var å knytte "INON-egenskaper" til forskjellige slags bygge/anleggs-objekter (veger, bygninger, kraftlinjer og lignende).</p> <p>Denne generelle egenskapen ble tatt inn i Vegnett 4.1, men ved revisjon av Vegnett fram mot 4.5-versjonen ble den tatt ut igjen. Begrunnelsen for at den ble tatt ut, var at den passet bedre i SOSI Generell objektkatalog Landskap, der INON allerede var et definert begrep, om enn ikke som en generell INON-egenskap.</p> <p>Dersom det ennå er aktuelt å kode INON-egenskaper på vilkårlige bygge/anleggs-objekter, bør det som stod i Vegnett 4.1 om INONInngrep tas inn i Landskap 4.5</p>	Kap 6.2.23 fra SOSI Generell objektkatalog Vegnett, versjon 4.1, tas inn som nytt kapittel i nær tilknytning til eksisterende kap 7.1.1.2 Landskap (høringsutgaven)	Må tas/kommenteres ved revisjon av INON i neste prosjekt.
ER	7.1.1.1.2 0		Feil?	<p>Skjærgårdspreg - «frekvens av piksler med h o.h. < -30 m»</p> <p>Må et terrengavsnitt virkelig ligge mer enn 30 m under havnivå for å påvirke skjærgårdspreg?</p>		Feil skal stå > - 30 (altså større enn – 30 meter.) (altså maks ned til – 30 meter under havnivå som er maksdybde på strandflate-plattformen som må være sammenhengende for å være del av et landskapsområde i skjærgården)

1 **FRA** = Etaten kommentaren kommer fra, eller evt. en privatperson

2 **Type kommentar:** **ge** = generell **te** = teknisk, **re** = redaksjonell

NOTE Kolonnene 1, 2, 4, 5 er obligatoriske

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Avsnitt/ Vedlegg / Figur / tabell	Avsnitt/ tabell/ /anne t	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
ER	7.1.1.1.1, 7.1.1.1.1 8		Feil	omfangAvInfrastruktur - Angivelse av «GAB- registeret» som datagrunnlag Siste kommune ble overført fra GAB til matrikkelen 28.04.2009. Siden har GAB ikke vært oppdatert, og det er å håpe at dataeier ikke utfører slike øvelser på data som er utdatert for 4-6 år siden.	Matrikkelen	OK
ER	7.1.1.1.1 1		Forbedringsø nske	Generelt, bruk av likhetstegn for «større eller lik» Spesifikt, «DNI = 0,6 sammenhengende» Se f eks http://www.uio.no/studier/emner/matnat/ifi/INF1080/h12/undervisningsmateriale/notat-symboler.pdf	= -> <= = -> <=	OK
ER	7.1.1.19		Feil	Relief Også inkonsekvent brukt i teksten	Norsk: Relieff	OK endres
ER	7.1.1.2.1 m fl		Forbedringsø nske	At det plutselig dukker opp engelske definisjoner som ikke virker spesifiserende eller verdikende på noen annen måte, virker søkt	Ta bort engelske definisjoner.	OK (på de deler av standarden som er revidert)
ER	7.1.1.2.1		Forbedringsø nske	Gruppeegenskap «Arealfordeling» - basisegenskap totalarealKm2 – se innvendinger mot redundante geometriegenskaper over.	Endring av gruppeegenskap til ikke å inneholde areal	OK
ER	7.1.1.2.2		Feil (språk)	«eller at det kan oppnåes det ved restaurering»	eller at en slik kan oppnås ved restaurering	OK
ER	7.1.1.2.4		Ryddebehov	Merknaden bør vel bort? Engelsk tillegg – se tidligere merknad		

1 **FRA** = Etaten kommentaren kommer fra, eller evt. en privatperson

2 **Type kommentar:** **ge** = generell **te** = teknisk, **re** = redaksjonell

NOTE Kolonnene 1, 2, 4, 5 er obligatoriske

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Avsnitt/ Vedlegg / Figur / tabell	Avsnitt / tabell /anne t	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
ER	7.1.1.2.5		Ryddebehov	Egenskap inngrepsfriSoneAvstand foreslås fjernet. Informasjonen ligger på polygonene, og egenskapen er dermed redundant. En slik egenskap kan genereres/kalkuleres ved spesielle kartografiske behov og bør ikke inngå i settet av forvaltede egenskaper.		INON er ikke en del av prosjektet. Se tidligere kommentarer.
ER	7.1.1.2.7		Ryddebehov	Ref kommentar om uberettigede engelske definisjoner og beskrivelser over. Her er i tillegg den engelske definisjonen feil (så sant ikke en totalt intetsigende definisjon er antatt)		OK
RA	0	0	ge	Det er nødvendig å gjøre det klart i overskriften at det ikke dreier seg om kartlegging av landskap med en helhetlig tilnærming, jf. begrunnelse i kommentarene under.	Navnet: det bør hete: Naturtyper i Norge - landskapnivå	Den europeiske landskapskonvensjonens definisjon av «landskap» ligger til grunn for typeinndelingen.
RA	3	1.1	ge	RA føler at standarden ikke tar nok høyde for kulturminner til å benytte seg av begrepet «landskapstyper», og ønsker at man heller omtaler de som «naturtyper» eller «naturlandskapstyper».	Ny første setning: NiN landskap er en del av systemet for naturtypeinndeling i Norge.	Tas delvis til følge. Det er nødvendig å klargjøre at NiN landskap inngår i kartleggingssystemet Naturtyper i Norge. Det er derimot ikke en misforståelse at systemet kun omfatter naturlandskapstyper.

1 **FRA** = Etaten kommentaren kommer fra, eller evt. en privatperson

2 **Type kommentar:** **ge** = generell **te** = teknisk, **re** = redaksjonell

NOTE Kolonnene 1, 2, 4, 5 er obligatoriske

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Avsnitt/ Vedlegg / Figur / tabell	Avsnitt / tabell / annet	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
RA	3	1.1	ge	RA føler at standarden ikke tar nok høyde for kulturminner til å benytte seg av begrepet «landskapstyper», og ønsker at man heller omtaler de som «naturtyper» eller «naturlandskapstyper».	Ny setning til slutt i 1. avsnitt: Inndelingen i landskapstyper baserer seg i overveiende grad på variasjoner i naturforhold.	Tas ikke til følge. NiN landskap vil omfatte alt landskap fra naturlandskap, via jordbrukets kulturlandskap til bylandskapet. Alle tilgjengelige og landsdekkende datasett for kulturminner og arealbruk inngår i datagrunlaget for typeinndelingen. Naturpreg er ikke tillagt større vekt enn kulturpreg i inndelingen. Kulturminnefaglig kompetanse har deltatt i utarbeidningen av NiN landskap. «Naturlandskapstyper» er ikke et dekkende navn for typeinndelingen.
RA	3	1.1	ge	RA føler at standarden ikke tar nok høyde for kulturminner til å benytte seg av begrepet «landskapstyper», og ønsker at man heller omtaler de som «naturtyper» eller «naturlandskapstyper».	Kartleggingen fanger ikke opp ikke-observerbare egenskaper ved landskapet som bl. den immaterielle kulturarven, samisk bruk av landskapet og landskapsestetiske forhold. Kartleggingen er ikke dekkende for det kulturhistoriske innholdet i landskapet.	Ny tekst tas inn (klargjøring): NiN landskap tar utgangspunkt i generelle og observerbare trekk i landskapet. NiN landskap skal fungere parallelt med landskapsanalysemetoder som omfatter landskapsestetiske vurderinger og ikke-observerbare egenskaper ved landskapet, f.eks. kulturelle referanser, samisk kulturlandskap.

1 **FRA** = Etaten kommentaren kommer fra, eller evt. en privatperson

2 **Type kommentar:** **ge** = generell **te** = teknisk, **re** = redaksjonell

NOTE Kolonnene 1, 2, 4, 5 er obligatoriske

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Avsnitt/ Vedlegg / Figur / tabell	Avsnitt / tabell /anne t	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
RA	3	1.2	ge	RA føler at standarden ikke tar nok høyde for kulturminner til å benytte seg av begrepet «landskapstyper», og ønsker at man heller omtaler de som «naturtyper» eller «naturlandskapstyper».	Målet med NiN landskap er å gi et begrepsmessig grunnlag for å kunne beskrive naturgitt landskapsvariasjon i så stor	Tas ikke til følge, jfr. kommentarer over. Naturgitt landskapsvariasjon er ikke tillagt større vekt enn kulturbetinget landskapsvariasjon i kartleggingssystemet.
RA	3	1.3	ge	RA føler at standarden ikke tar nok høyde for kulturminner til å benytte seg av begrepet «landskapstyper», og ønsker at man heller omtaler de som «naturtyper» eller «naturlandskapstyper».	Tilføyelse etter innledende setning: Det presiseres at kartleggingen ikke er dekkende for det helhetlige landskapet slik som bl.a. definert i Den europeiske landskapskonvensjonen og at bruksområdet dermed er begrenset.	Tas ikke til følge. Kartleggingssystemet er utarbeidet med sikte på å oppfylle landskapskonvensjonens krav om kartlegging av landskap. Konvensjonens definisjon av landskap ligger til grunn for landskapsbegrepet i typeinndelingen, med presisering av at det er lagt vekt på observerbare trekk i landskapsvariasjon. Systemet er imidlertid ikke et system for kartlegginga av landskap av kulturhistorisk interesse.
RA	3	1.3	ge	RA føler at standarden ikke tar nok høyde for kulturminner til å benytte seg av begrepet «landskapstyper», og ønsker at man heller omtaler de som «naturtyper» eller «naturlandskapstyper».	Kulepunkt 3 tilføyelse uthevet: identifisering av viktige natur landskapsverdier. Merknad: Alternativt bør kulepunktet styrkes, jf. at det dekkes av neste kulepunkt	Tas ikke til følge, jfr. kommentarer over.

1 **FRA** = Etaten kommentaren kommer fra, eller evt. en privatperson

2 **Type kommentar:** **ge** = generell **te** = teknisk, **re** = redaksjonell

NOTE Kolonnene 1, 2, 4, 5 er obligatoriske

1	2	3	4	5	6	7
Fra ¹	Avsnitt/ Vedlegg / Figur / tabell	Avsnitt / tabell / annet	Type kommentar ²	Kommentar (begrunnelse for endring)	Endringsforslag	Prosjektets kommentarer til innsendte kommentarer
RA	4	1	Ge	Henvisningen til Den europeiske landskapskonvensjonen er etter RAs syn misvisende, da landskapskartleggingen etter NiN-metoden ikke fanger opp det helhetlige landskapet som konvensjonen legger til grunn. Det brukes et begrepssett basert på naturfaglig tilnærming også når menneskeskapte forhold beskrives.	Forslag: Henvisningen til den europeiske landskapskonvensjonen tas ut.	Tas ikke til følge. Systemet er utarbeidet bl.a. med sikte på å oppfylle Norges forpliktelser om å kartlegge egne landskap, jfr. landskapskonvensjonens artikkel 6c: «Hver part forplikter seg til (...) å kartlegge sine egne landskap over hele sitt territorium». Selv om parallelle kartleggingssystemer kan gi utfyllende og mer detaljert informasjon ved ulike aspekter ved landskapet (naturesystemer, driftsformer i jordbruket, geomorfologi, immaterielle og kulturhistoriske aspekter ved landskapet), er det ikke grunnlag for å hevde at NiN landskap faller utenfor landskapskonvensjonens definisjoner.
RA	5	1	Ge	I første avsnittet tolkes landskapskonvensjonens definisjon av landskap. Etter Riksantikvarens syn er tolkningen meget avgrensende og ikke i tråd med det som hittil har vært grunnlaget for Norges oppfølging av landskapskonvensjonen og neppe i tråd med almenne oppfatninger av landskap.	Forslag: referansen til Den europeiske landskapskonvensjonen går ut. Det er kanskje naturlig å erstatte den med en henvisning til naturmangfoldloven.	Tas ikke til følge, jfr. kommentar over.

1 **FRA** = Etaten kommentaren kommer fra, eller evt. en privatperson

2 **Type kommentar:** **ge** = generell **te** = teknisk, **re** = redaksjonell

NOTE Kolonnene 1, 2, 4, 5 er obligatoriske

